

Zwijnen in 2008

— Bea Claessens

In 2007 haalden de Veluwe zwijnen regelmatig de landelijke pers. Door opeenvolgende zachte winters en hoge mast werd de zomerstand in 2007 geschat op het historisch hoge aantal van 6000. Er werd geklaagd over overlast rond dorpen en campings en het leidde tot een hoog aantal aanrijdingen door het verkeer. De provincie verleende in dat jaar extra afschot. Van het toegewezen afschot – 4800 – werd 85 % gerealiseerd. Niettemin begon 2008 weer met een hoge voorjaarsstand; de zomerstand werd berekend op 6000 en het afschot bepaald op 5200. Hoe staat het met dat afschot, en hoe staat het dit jaar met de overlast?

Goed zijn best gedaan

Theo Dikker, uitvoerder faunabeleid bij de provincie Gelderland: “De provincie heeft deze zomer de jagers op het hart gedrukt om 60% van het afschot in de eerste twee maanden te realiseren. Gedeputeerde Keereweewer kwam met die boodschap persoonlijk naar de jaarvergadering van de Vereniging Wildbeheer Veluwe. Later in het seizoen wordt het steeds moeilijker om het afschot te halen, in de maanden juli en augustus zijn de omstandigheden gunstig door de lange avonden. De varkens komen dan nog goed op het lokvoer af, omdat er nog geen eikels en beukenoten zijn. De jagers hebben ons signaal goed opgepakt, iedereen heeft goed zijn best gedaan, in september was 60% binnen. De provincie heeft er ook echt bovenop gezeten. Jagers die met hun afschot achterbleven hebben we persoonlijk aangeschreven en we stuurden een afschrift naar de terreineigenaar. Al met al gaat het afschot goed, we zitten nu – tot en met oktober - op 72%. We denken dat de toewijzing van 2008 goed te halen is. De omstandigheden zijn makkelijker dan vorig jaar, er is dit jaar geen overvloedige mast. Dat betekent dat de varkens nu de eikels en beukenoten opraken

weer goed op het lokvoer afkomen. Het Faunafonds adviseerde de minister dan ook dat dit jaar geen 1-op-1-drukjacht nodig is. Wel heeft de provincie dit jaar voor het eerst ontheffing gegeven voor het gebruik van restlichtversterkers.”

Veel aanrijdingen

Met het afschot zit het dus wel goed, is er dit jaar dan ook geen overlast?

Dikker: “Mensen denken wel dat de doelstand wordt bepaald op voedselaanbod, maar dat is maar ten dele zo. De doelstand wordt ook aangehouden om de schade aan landbouw en verkeer zo beperkt mogelijk te houden. Maar we doen meer, we willen ook gericht knelpunten oplossen. We hebben die knelpunten in kaart gebracht. Groot knelpunt is bijvoorbeeld dat er op dit moment varkens in hoge dichtheden in de omgeving van de A1 en de A28 zitten. Ook zijn er knelpunten langs bepaalde wegen en in bepaalde dorpen. Met verschillende gemeenten hebben we een plan van aanpak gemaakt om overlast in en nabij de bebouwde kom te bestrijden. In de praktijk komt dat neer op het actief verjagen. De wildbeheereenheden en het Groennetwerk voeren dat uit.”

Gerrit-Jan Spek, Faunabeheereenheid Veluwe:

“Het jaar 2007 gaf een verdubbeling van de aanrijdingen te zien ten opzichte van 2006. Ook in 2008 zitten we met een hoog aantal aanrijdingen. Oktober is traditioneel een piekmaand, vooral in voedselarme jaren. Dit jaar spande de kroon met bijna 100 aanrijdingen. Oktober is de tijd dat de eikels en beukenoten opraken, de varkens gaan dan op zoek naar ander eten. Langs de bermnen liggen de laatste eikels en beukennoten, maar ze vinden er ook engerlingen, wormen en dergelijke. En als dat alles op is kunnen ze langs de bermnen nog gras eten. Het jaar is nog niet uit, maar we zitten nu al op 548 aanrijdingen. Zolang we met die hoge aantallen

foto's Bea Claessens

zitten is ons advies aan de Wildbeheereenheden dan ook om te schieten wat je schieten kan. Hierin is op sommige plaatsen nog best wat te winnen.

Maar we constateren ook dat sommige Wildbeheereenheden nu al door hun toegewezen quotum van overlopers heen zijn. We leggen nu geen limiet meer op het quotum overlopers.” Nota bene: het toegewezen afschot bestaat in principe uit een quotum biggen, een quotum overlopers (tussen 12 en 24 maanden) een quotum zeugen (vrouwelijke dieren) en een quotum keilers (mannelijke dieren).

Alarmpistolen

Gerrit Hobbelenk, coördinator van het Groennetwerk Veluwe: “We hadden al met alle wegbeheerders een overeenkomst om valwild (verkeersslachtoffers) op te halen. De

leden van ons Groennetwerk doen dat op vrijwillige basis tegen een onkostenvergoeding.

Op die overeenkomst is nu een aanvulling. De uitbreiding betekent dat het Groennetwerk een ontheffing heeft om langs gemeentelijke en provinciale wegen wild te verjagen. Je moet goed begrijpen dat het ons er niet om gaat om het werk van de jagers te doen. Maar het gaat ons ook te ver om te zeggen 'Rij de beesten eerst maar aan, dan komen wij ze wel ophalen.' We hebben voor het verjagen speciale alarmpijstolen aangeschaft. We zijn er nog niet zo lang mee bezig, de gemeente Heerde, de gemeente Ermelo en de provincie schakelen ons nu in. Het gaat in de eerste plaats om verjagen, maar soms betekent dat ook dat je daarvoor een dier schiet. Die gaat dan naar de poelier en de inkomsten komen – net als de inkomsten voor valwild – in de pot van het Groennetwerk. Met Rijkswaterstaat is het een ander verhaal, het is geen optie om wild langs de snelweg te verjagen. Met Rijkswaterstaat is de afspraak dat we dieren die een gevaar vormen direct afschie-

ten. Dat speelt nu bij Nunspeet, recent dreigde een rotte varkens via de oprit richting Zwolle de A28 op te lopen. Je moet er niet aan denken wat er dan gebeurt; iemand die er met 120 km per uur opknalt overleeft dat niet....”

Veilig

Peter Horstman is een van de leden van het Groennetwerk die sinds september meedoet aan het verjagen. Als **beheerder van de gemeentebossen in Heerde** is hij ook wegbeheerder van een aantal gemeentelijke wegen waar jaarlijks veel aanrijdingen met wild zijn: de Kamperweg, de Elburgerweg en de nieuwe Zuidweg. “De gemeente wil er alles aan doen om aanrijdingen op deze wegen te voorkomen.”

Hoe werkt dat verjagen? Horstman: “We zijn met zijn tweeën, een vast team, dat is een van de voorwaarden in de ontheffing van het Groennetwerk. We gaan een of twee keer per week op pad en rijden dan in de nacht eenzelfde traject wel drie of vier keer. Zien we zwijnen langs de weg, dan verjagen we ze door te claxonneren, met lichten te knipperen, te stoppen of te knallen met een alarmpijstool. Als we merken dat de zwijnen op dezelfde plek terugkomen, gaan we over tot afschot. We maken daarbij dankbaar gebruik van de restlichtversterker, die maakt alles in het donker zichtbaar. Dat is heel belangrijk, we moeten natuurlijk heel goed uitkijken of het wel veilig is.”
Werkt het verjagen? Horstman: “We beschouwen het voorlopig nog als een proef. Het aar-

dige is dat je er nu toch beter zicht op krijgt. We merken dat de zwijnen langs de Kamperweg amper nog schrikken van licht, ze zijn daar gewoon aan gewend. We zien ook dat de druk op de eikels heel erg groot is. Als we een koppel zwijnen verjaagd hebben, komen er direct weer andere voor terug. De aanrijdingen zijn dan ook nog niet minder geworden, ik denk dat we hier jaarrond mee bezig moeten.”

Gedifferentieerd beheer

Het Faunabeheerplan hanteert een vaste doelstand van 860, in de ogen van diverse terreinbeheerders is dat een onnodig onnatuurlijk systeem. De wens om flexibeler om te gaan met de doelstand moet zijn beslag krijgen in het nieuwe Faunabeheerplan 2010-2015. Spek: “In gebieden met veel landbouw, wegen of dorpen blijven we uitgaan van dezelfde lage stand als nu. Dat geldt in ieder geval voor de Noord-Veluwe. Maar voor de grotere natuurgebieden op de zuid-Veluwe liggen er best mogelijkheden om de stand te verhogen. Er is daar geen schade aan landbouw te verwachten en ook geen verkeersproblematiek. Het verhaal is heel simpel, de uitdaging is om de stand beter dan nu af te stemmen op de functies in een gebied.”

◆
Bea Claessens is hoofdredacteur
b.claessens@tiscali.nl

Naschrift: Vlak voor het ter perse gaan van het vakblad vonden op de A28 3 aanrijdingen met wilde zwijnen plaats. Er vielen gelukkig geen menselijke slachtoffers.

ADVERTENTIE

Silve

Bureau voor Onderzoek
Advies en Informatievoorziening in
Bosbouw en Natuurbeheer

Innovatief

Deskundig

Betrokken

Inhoudelijk

Meedenkend

Generaal Foukesweg 39 • 6703 BL Wageningen • T: 0317 418962 • E: post@silve.nl • Website: www.silve.nl